

Ловица

БРОЈ
40Главни и одговорни уредник
ДУШАН ЧАМПРАГ

Нови Сад, 6 новембар 1938

За власника и издавача одговара
ДУШАН ЧАМПРАГГОДИНА
XV

Исидор Ђирић

народни секретар 1844 — 1893

Пре десетак година донесен је закључак у књижевном Савету Матице Српске, да се дан ослобођења и уједињења прославља комеморацијом наших изванредних Војвођана из епохе



† Исидор Ђирић

страшне борбе од 1848 до 1878 као и из епохе трагичног сумрака и очајања од 1878 до 1918. Тај се закључак слабо наводи у дело. Није ни чудо, када су данас у Матици Српској они људи, чије политичко гласило „Војвођанин“ не комеморише смрт ни тако великог Војвођанина, као што је био Кнез Арсен Карађорђевић, који се родио у Темишвару 1859 године у доба, када је прва српска Војводина још постојала и њено главно место био баш Темишвар.

Многи су наши заслужни и знаменити људи умрли не оставивши за собом потомака или барем не себи достојних потомака. Синови пок. Исидора Ђирића високопреосвештени владика бачки господин др. Иринеј и млађи му брат господин Стеван, министар на расположењу и претседник Народне скупштине служе међутим на част и целом српском народу и Војводини. Честита деца потврђују праву вредност својих родитеља. Тако је и овде случај.

Исидор Ђирић родио се у Ст. Сивцу у Бачкој 1844 године. Основну школу учио је и то српску у родном месту а немачку у Петроварадину. Гимназију је учио у Врбасу, Винковцима и Будиму. Права је свршио на будимпештанском универзитету. Увек је био изврстан ђак, јер је био и вредан и даровит човек. У омладинским круговима уживао је велики углед, јер се бавио и књижев-

ношћу сарађујући као песник у тадашњим српским листовима. Као угледан омладинца скренуо је на себе пажњу будимског епископа Арсенија Стојковића, који је био ванредно честит, савестав, вредан и исправан човек, те уживао највеће поверење и оданост српског народа. Ово запажање било је судбоносно за цео његов живот.

После смрти патријарха Самуила Маширевића буде постављен године 1871 за адми-



Г. Др. Иринеј Ђирић

нистратора митрополије Арсеније Стојковић и он поведе у Ср. Карловце за народног секретара Исидора Ђирића, јер је као одличан човек требао и одлична главног сарадника. Установа народних секретара је историјска. То видимо и из старих као и новијих исправа, што је доказ, да је то место сматрано за врло важно. И заиста народни секретари имали су свагда уплива како на поглавицу цркве тако и на наше народне црквене ствари. Равије је народни секретар био на челу и президијалних и свих административних послова, а после су агенда президијала од агенда Саборског Одбора била одељена.

Свој живот је провео као народни секретар и за 22 године свога рада стекао је велико уважење и велико признање али на крају и многе непријатеље. Доба његова секретаровања бивало је веома бурно, пошто је

то било доба уређивања наше митрополије а наш народ митрополији карловачкој није могао да се определи за улогу, која би одговарала његовој снази, већ се стално борно за идеале преко своје снаге. На Благовештенском сабору 1861 године, пошто је укинута прва српска Војводина упркос неизмерних жртава српског народа у крви, у материјалним и моралним вредностима, савети жарких родољуба грофа Петра Чарнојевића и Јована Дамаскина, великог жупана темишварског нису ни саслушани а камоли прихваћени и ишло се даље на путу, који је предузет раније. Тако је влада морало бити.

Администраторство Арсенија Стојковића и Никанора Грујића, патријарховање Прокопија Ивачковића те Германа Анђелића и најпосле почетак патријарховања Георгија Бранковића дали су Исидору Ђирићу прилике, да покаже и свој рад и своје знање и своју марљивост и своју смелост и храброст као и све своје способности. Претставке на угарску владу а у одбрану права народних, које су подношене или услед иницијативе патријарха или Саборских Одбора, биле су врло вешто састављене па су и стиларно биле ремек дела, јер је Ђирић изврсно знао и немачки



Г. Стеван Ђирић

и мађарски. Ако се кадгод издаду на јавност претставке толико омраженог патријарха Анђелића, а састављене по Ђирићу, видеће се, колико су били неправедни Анђелићев политички противници спрам овог човека, који је смео друкчије да мисли, него народњаци. Ову вештину Ђирићу су сви признавали па и најогорченији његови противници.

Арсеније Стојковић већ као

администратор као не еластичан политичар уплео се у тешку борбу са мађарским властима за српска народно-црквена права, те је већ 1872 године био смењен а на његово место постављен епископ Никанор Грујић, иначе славни књижевник, песник, црквени беседник и револуционар са мајске скупштине из 1848 године. Као администратор од 1872 до 1874 одступио је из тактичких разлога од правца Стојковића и показвао се много еластичији политичар, по тиме је нагубио народно поверење а није стекао ни уживао ни поверење мађарске владе зато. За патријарха буде изабран Прокопије Ивачковић, стар, слаб и ороуно човек, који је својом особом значајно примерје у борби. И влада и народ били су уверени, да ће под његовом управом остати status quo ante. Тако је и било. Умро је 1881 године. Народ је и даље стојао код новог избора патријарха чврсто уз Арсенија Стојковића, па је угарска влада предложила, да се именује за патријарха Герман Анђелић, и ако није био изабран. То је био велики потрес за српски народ и за митрополију карловачку. Иако је Анђелић био значајан човек, није могао ништа учинити и после неколико година умро је скрхан 1888 године.

Године 1890 уз велику пресију владе изабран је за патријарха Георгије Бранковић. Бранковић је 1859 постао сомборски прота и учествовао у свима саборима и у целој народној борби уз народњаке и уз Милетића, но уверио се, да је та нескладна и несразмерна са нашом народном снагом, па је хтео и он српски народ да поведе другим путем, као што је и сам пошао другим путем. И угарске владе желеле су, да се једанпут већ заврши борба у свези са уређењем српске цркве, те су помогле његову кандидатуру. Румунска црква одавно је била уређена и добро је функционисала, па се хтело то да учини и са српском црквом.

Исидор Ђирић није уживао симпатије Георгија Бранковића, али му је био потребан као изврсна радна снага и познавалац наших народних права те као човек са израженим погледом на уређење наше цркве, који је поглед био врло близак патријарховом. Када је Исидор Ђирић поред тога изабран и за народног посланика у Хрватском сабору за шимањовачки срез, те постао и делегат у пештанском државном сабору а подржавао је и јаке везе са тада моћним подбаном хрватско-славонским пок. Данилом Станковићем, положио му се и код

Георгија Бравковића учврстио и добио је и на њега велик утицај.

Георгије Бравковић дао му је налог, да састави предлог „Јединственог Статута“ за митрополију карловачку. Обојица су прошли кроз јалову борбу српског народа и били су уверени, да се мора отићи на другу стају. Исидор Ђирић на основу дугогодишњег искуства као народни секретар био је дубоко уверен, да је правац Георгија Бравковића добар и свесрдно се примио извршења овог тешког задатка *и ако светан, да ће бити изложен највећим нападима народњака*. Његов предлог поднесен је прво одбору петнаесторице, где је прередигован и знатно промењен, те поднесен сабору, но сабор га ни у овој редакцији није хтео примити, те је настала тешка борба против Георгија Бравковића, чији крај Исидор Ђирић није доживео, јер је напрасно умро 1893 године. Објективни историчари изнеће трагичност тога, када се може писати *sine ira et studio*, што дело два велика човека патријарха Бравковића и народног секретара Исидора Ђирића није схваћено ни прихваћено за основу даљег рада.

Исидор Ђирић био је нежна здравља човек. Његове велике личне подобности нису му дозволиле, да своје личне амбиције одмери према својим скромним физичким снагама. Прелазак и на политичко поље и то у два сабора, где је он исто тако хтео свесрдно да врши своју дужност, поред велике заузетости у првим радовима патријарха Бравковића сломио га је и скрхао, те је прерано оставио потпуно сирочади своје четворо мале деце, која су на кратко пре тога и матер изгубила.

Да случајно није отишао и на политичко поље — а то је морао учинити, да би учврстио свој положај као народни секретар — свакако би дуже живео и много користио српском народу. Био је необичан познавалац наших народно-црквених ствари и велика је штета, што није доспео да за потомство остави барем своје забелешке као успомене када већ није могао написати о томе научно дело, за чију израду је био дорастао.

У изради идеје са „Јединственим Статутом“ примио је храбро на себе одијум, јер је био уверен, да добро чини. То му нису одобрили ни на одру, уз којих су немо стајала његова потпуно остављена сирочад.

Колико су биле затроване наше прилике у оно суморно доба, довољно је, ако цитирамо овдашња јавна гласила.

„Браник“ је написао:

„Исидор Ђирић дошао је у околностима у положају, да далеко отступи од својих некадашњих напора о нашим автономним стварима као и од својих напора о позиву Српства.“

„Застава“ је написала:

„Исидор Ђирић био је уман и врло спреман човек и врло вешт чиновник и да је нешто те одличне способности своје употребљив само за српску ствар, зацело да бисмо данас у авто-

номном погледу много боље стојали. На жалост покојни Ђирић је стао у службу непријатеља оностраном православном Српству, што доказује нарочито јавни рад у последње време.“

Тако је писано о миљенику Арсенија Стојковића, који је услед своје завредне честитости, свесности, вредности и исправности уживао неподељене симпатије и оданост српског народа зато, што је тај миљеник имао храбрости, да не буде опортуниста и да се прими као грудобнац за „Јединствен Статут“ из најдубље уверења.

Све су то били честити људи и ми са пијететом слушамо и о једнима и о другима и о онима, који су били са ове стране баријере и онима, који су били са оне стране баријере. Ђирић је увидео, да је српски

народ у митрополији карловачкој пошао путем за који није имао доста снаге и хтео је да га поведе на други пут. Сви то нису схватили. Ваљда је то тако морало бити.

Приликом његова погребња ушао је у очи венац од сабора троједне краљевине са ћирилским написом, али угарски сабор није венац послао. Опело је отслужио сам патријарх Георгије са епископима Герасимом и Германом. Дирљиве говоре одржали су пок. Стеван В. Поповић и др. Лаза Секулић. Света је било безброја а потпуно су били заступљени сви новосађани и они око „Браника“ и они око „Заставе“, да одаду последњу почаст човеку честитом, храбром, смелом и чврстог карактера, и нежном оцу оне јадне прерано остављене сирочади. *Ing. Миливој Матић.*

Шта је учинила до сада управа српске православне црквене општине?

Заслуге председника г. Јована Ђулума

Од једног нашег старог претплатника добили смо ово интересантно и карактеристично писмо, које у целини, без коментара, објављујемо:

„Пратећи Ваш лист од самог почетка, дакле пуних петнаест година, нашао сам за сходно да Вам пошаљем овај чланак, јер сам уверен да баш „Нови Сад“, који се од увек показивао као објективан лист и заузимао се за интересе свију Новосађана, треба да уступи своје ступце за излагање непристрасног мишљења једног старог православца, који воли цркву и веру своју и који се брине за њено унапређење.“



Г. Јован Ђулум

У току месеца децембра, одржавају се избори за нову управу Српске православне цркве у Новом Саду. То је за наше православне суграђане важан и значајан догађај. Има да падне одлука, у чије руке ће доћи важна послова црквене општине, која је у верском и друштвеном животу нашег града одувек играла важну улогу. И стога је сасвим разумљиво, што се за избор нове управе црквене општине, овога пута показује необично и живо интересовање.

У вези са овим изборима, поднете су две кандидатске листе. Не желим да се упуштам

у прогнозу, која ће од листа победити, али сматрам, као одани припадник православне цркве, за своју дужност, да посетим све своје православне суграђане на неке важне чињенице, које сви ми треба да имамо, сада, на прагу избора, у виду.

Давашњи председник г. Јован Ђулум, ван сваке сумње, забележио је за време свога председниковања завидне и завредне успехе на пољу унапређења интереса православне цркве у Новом Саду. Ако желимо да будемо потпуно објективни, треба да признамо, да је госп. Ђулум, као председник учинио много за нашу цркву. Толико, колико ниједан досадањи председник црквене општине после ослобођења није могао да учини.

Да наведем само нека факта. Госп. Ђулум је од прљаве и до крајности запуштене зграде црквене општине у улици Краља Петра I. (зграда у којој се налазе књижара Браћа Мишић и парфимерија „Соа“) створио мало ремек-дело модерне архитектуре и тако је наш град у главној и најлепшој улици обогаћен једном заиста лепом и импозантном зградом. Сем тога, та палата пружа црквеној општини лепе приходе, новац који је г. Ђулум као енергични и спремни руководитељ послова црквене општине увео у току свог плодног рада да пласира тако успешно, да је црквена општина односно новосадска православна заједница имала од тога лепе користи.

Г. Ђулум има и других великих заслуга на пољу унапређења послова наше црквене општине. Он је омогућио својом одлучном акцијом, вођеном са много стручног знања, да се Саборна, Алмашка и Успенска црква реновирају и улепшају. Тај рад је поверио нашем честитом, спремном и вештом стручњаку Србину, госп. Стојану Лавићу, који је дао све од себе и заиста савршено извршио свој задатак.

При томе, морамо признати, г. Ђулум није имао лак посао. Он се морао борити са многим тешкоћама, а најлазио је каткад и на неразумевање, кад је било речи о томе да се за нашу православну цркву нешто стварно учини. Он је својим несебичним радом као председник општине доказао, да се са индоленцијом и лабавошћу ранијих председника мора прекинути и поћи путем конструктивног стварања.

Моја искрена је жеља да на садашњим изборима победи листа г. Јована Ђулума, јер нико није данас пованији од њега да и даље води послове српске православне црквене општине у Новом Саду.

Уредништву „Новог Сада“ најтоплије захваљује на гостопримству стари и одани претплатник *Д. Л.*

Чистоћа словенског мишљења

Најсјајнију добит данашњег напретка гледамо у т. зв. „научној методи“ али не видимо, да је та метода само део људског бића: интелекта и да је она изван његова подручја често немеродавна, недостатна. Тако религија никако не може да се доведе пред судиски сто природних наука. Истина наука нам је онемогућила да извесна веровања и даље држимо за исправна. Али тиме за увутарњу суштину религије није ништа казано. Наука о верама може да нам покаже, како су се поједине религије развиле или како су се по нашем мишљењу можда развиле. Она нам доста вероватно казује да је корен религије код примитивца изашао из мађије. Али тиме о суштини и вредности религије ништа није доказано. Ја на пример гледам ружу у њеној неисказаној лепоти и удишем очарана мирис њен. Наука ми може рећи, да је то чудо постало из равних хемијских састојака и т. д. Добити мртве формуле. Знам и сама, да је ружа израстала из нечисте нађубрене земље, али знам ли ја тиме заиста нешто позитивно о мистерији лепоте и снаге, која се очитује у ружу? Не, и никада не! Вредност руже остаје некажнута чињеницом, да је она израстала из ђубрета. И са етиком је тако. Важно је, да је она лепа и потребна, а не то, како је постала и којим путевима је ушла у човечју душу. Све то можемо рећи и о старим веровањима наших дедова, које нам је фолклор очувао и која су очувала душу народну, чисту и здраву кроз миленије. Ниче прозван у Италији „piccolo santo“, тражио је пре свега чистоћу у мишљењу, а нико није у модерно друштво убадио више прљаве забуне него баш он својим тражењем, да се све моралне валуте измене.

Наши стари имали су ту чистоћу мишљења и моралног осећања и поред многобројних врачара и мађија. Боље, него ми школовани, данас, ценили су земљу своју, породицу, веру праотаца, жеву, матер и дете, удовицу, иначе и чар девојачке стидљивости и недужности. Ни

Једну од тих човечанских светиња нису узимали у тако прљаве руке као што чини школовани човек данашњице са тобожњом високом културом. Ванредно мудра и здрава по заједницу народна су веровања о распуштеници и о „палој жени“, која се продаје. У том правцу модерни назови показују назадак у дивљаштво људождера и ако се под новим сексуалним моралом рекламира врхунац „интелигенције“ (?)

За старог Југословена, како га видимо у његовим веровањима, морал пре свега значи: зауздавање страсти. Жавети, веселити се у животу, уживати дарове божје, да — али у честитости. Све славе, све радости, сви празници и свечарници почињу код нас: честитањем т. ј. жељом, да бисмо сви били честити. Ту реч у том високом смислу уопште имамо само ми Јужни Словени. Та се реч не да превести ни на један језик на свету. Јер: Glück wünschen, gratulieren, feliciter, to wisch joy и т. д. то су све врло бедне стране речи за исти тај наш словенски појам.

Беловић Јелица.

Наше драгоцене старине

У црквеном музеју у Скопљу, поред оригиналних фресака сачувано је и неколико царских двери из XIV века, из цркве у Доњем Водњу и манастира Св. Прохора Пчињског. Један крст са иконостаса из XV века из манастира Чачевског. Две мермерне куполе за осветљење Богојављевске воде из XII века нађене у Св. Прохору Пчињском. Налон и сто за петохлебницу из манастира Св. Прохора Пчињског, са веома богатом интарзијом из слонове кости и уметничким дуборезима у шарамма. Једна седефска дарохранилица у којој су чувена причешћа за болеснике у Св. Јовану Бигорском. Кутије за прилоге у разним занимљивим облицима, са ликом Христа и др. Сјајно чувена митра владике Дионисија из 1795 г. Одежде на народном платну са ликовима светитеља и орнаментима рађеним руком у народним бојама.

Шест столова за верне, из манастира Св. Прохора Пчињског, у дуборезу са интарзијом седефа и разновобојног дрвета и луксузном розетом на наслову. У средини розете полихромниран дуборез: Св. Ђорђе убија аждају.

За проучавање развоја иконографије наших збографа из средњег века и познијег доба свакако је од огромног значаја циклус икона Спаситеља, Богородице и разних светитеља, међу којима се многе издвајају својом великом уметничком и историјском вредношћу. Нарочито је сјајно очуван фриз Христа, Богородице и 12 Светитеља, нађен на тавану Св. Јована Бигорског.

У манастиру Св. Климента у Охриду један сликар из Скопља нашао је на дрвљанику једну икону великих димензија, сву почађалу и запрђаву. Са мало труда, он је успео да је осветли. То је јединствен лик Св. Павла, данас једна од најлепших старих икона на Југу.

Видно место у музеју заузимају многобројне рукописне и штампане књиге, словенске, српскословенске и грчке редакције. Посебно урамљени Св. Антиминиси из разних доба, од којих један чак носи и турски натпис.

Ту је књига која је припадала краљу Милутину. Ова књига величанствено је украшена, са оригиналним фотокопијама, у форми пергамента, тако да се види старина на свакој страни. Ова књига имала је своју одисеју као многе ретке књиге. После освајања Цариграда прелазила је у руке многих султана. На неки нама непознат начин Јеврејина, који је продао или уступио, и то нам је непознато) Царској библиотеци у Бечу. Оригинална књига и данас се налази у Бечу. Али фотокопија исте књиге била је изложена у два примерка на увид у Загребу ове године свима онима који се за медицинску науку интересују и који уопште воле старине. Књигу је на изложби чувао стално један стражар и није се стављала у орман, него сваки пажљиви посетилац могао да је и прегледа. На првој страни налази се грчки напис да је књига својина краља Милутина, или како тамо пише српског краља Стефана Другог Уроша. Сваки онај, који зна грчки и употреби лупу може да се увери у истинитост овог ретког документа,

који говори врло много о нашој средњовековној култури.

Стари записи врло су обилни, на извору Млаве. Ту је увек живо „врело“ има и своју легенду. Та легенда прича да ово језеро, дубоко преко 17 метара, крије у себи виле. О поноћи излазе да вију коло на мирној површини. Тек кад пукне зора, тамо између планинских превоја, виле силазе у дубину.

Велика драгоценост је и библиотека чувеног нашег научника Балтасара Богишаћа, у Цврату његовом родном месту.

О самој Богишаћевој библиотеци писали су са великим интересовањем и странци. То је велика библиотека. У њој се налази преко 25.000 разних књига, међу којима и неколико егземплара веома велике научне и антикварне вредности. Професори и научници стручњаци, који су прегледали библиотеку, сматрају да њена вредност прелази 20 милиона динара, а научна вредност не може да се процени.

У раније време из иностранства су нудили само за један део библиотеке више милиона.

А код нас? Два три професора преко године дођу, чепакају мало по књигама па оду. То је све.

Нико се њоме не користи, нико и не зна за ту драгоценост.

Беловић Јелица.

Нова банска палата у Новом Саду

Градња и довршење нове банске палате у Новом Саду приближује се крају. То ће бити једна од највећих и највелелепнијих грађевина у нашој бановини. Пројекте је израдио познати архитекта госп. Драгиша Брашован, родом из Вршца. Главни предузимач је познати архитекта госп. Милан Секулић родом из Сремске Митровице. Надзор води надзорни одбор, чији су чланови начелници г. г. Гаспарини технички и Дошен финансијски, а главни секретар и душа надзорног одбора је инспектор госп. Милан Цвејић шеф грађевинског одсека при техничком одељењу банске управе, родом Сремац.

Овај рад изврсно се води и школски је пример, како треба да се води једна велика градња. Служи на част ово и пројектанту и главном предузимачу и надзорном одбору као и дунавској бановини.

Банска палата има два дела: административну зграду и већницу.

Градњаште има укупно 26560 квадратних метара. То је од прилике четир јутра и хиљаду квадратних хвати. Ово градњаште вреди данас најмање пет милијона динара.

Административна зграда дугачка је 181 метар а широка 44 метра. Висока је 19 метара а њен тороњ на једној страни зграде 44 метра је висок. Озидана површина ове зграде је 5700 квадратних метара. То је по прилици једно јутро. Озидана запремина зграде износи 101,500 кубних метара. У административној згради има 569 просторија од којих 233 канцеларије.

Већница је дугачка 96 метара, широка 62 метра а висока 17 и по метара. Озидана површина већнице је 2150 квадратних метара, а озидана запремина 28700 кубних метара. У већници има 147 разноврсних просторија.

Обе зграде имају заједно 7811 квадратних метара озидане површине, а 130,244 кубних метара озидане запремине.

Обе зграде заједно толико су велике, колико је велика нова централна зграда поштанске штедионице у Београду, која је ових дана предана употреби.

Административна зграда и већница стаће све заједно око 55 милијона динара, док је зграда поштанске штедионице стала око педесет и осам милијона динара.

Обе зграде израђене су споља у камену.

Када буде банска палата готова и прими у себе сва своја одељења, много ће се зграда у граду нам испразнити, па између осталих градска кућа, која иначе неће имати довољно просторија за сва одељења. Није нам познато, да ли градско поглаварство ради на томе, да се на градску кућу подигне још један спрат. Било би уместо што је потребно учинити, да се овој градњи приступи, чим се банска управа буде отседила и преместила градско поглаварство тек у повећану зграду.

Ing. Миливој Матић.

* Не заборавите, да књижара „Славија“ има све задовољне књиге. Нови Сад, Пашићева и Краља Петра I. улица.

Потоп у Новом Саду

Кад су се Новосађани могли носити чамцама по улицама

Ништа у свету није савршено, то сви ми знамо. Па ни наша лепа варош. Болује она од разних бољки, шта ћемо. Ето, на пример, ми се не можемо похвалити да имамо савршену канализацију. Од те несавршене канализације сви ми Новосађани много патимо. Нарочито кад почну да падају велике, издашвије каше или када навале провале облака. Онда се ствара цумбус, какав грађани из других већих вароши никада нису имали прилике да виде.

Недавно је густа, хладна и истрајна јесења киша падала пуна три дана на наш град. Ништа против тога нисмо имали. Метеоролози се овога пута нису преварили у свом прорицању и благовремено нас упозорили на опасност. Природа има своје каприсе, јер је женског рода, па против тога ми смртни људи не можемо ништа учинити.

Али, мислимо, да би против једног другог зла могли ипак вешто учинити: да на неки начин наговоримо надлежне да дотерају, мало реновирају и бар докле усаврше градску канализациону мрежу. Јер ако ово данашње несвесно стање и даље буде постојало, прети нам опасност да ћемо једног дана доживети репризу Нојевог потопа.

За време великих и дуготрајних октобарских киша, неке веће новосадске улице биле су сасвим поплаване. Један део Житног трга, на делу код почетка Војводе Бојовића и Војводе Шупљика улице лачно је на лепо језеро, дубоко и широко. Неки Лала је хтео да пређе са трга у Војводе Бојовића улице, али му то никако није полазило за руком. Чатаво море пред њим, све до зидова кућа! И он је морао заобилазним путем да оде до свога циља. И зато је и опсовао нешто крупно, долајући:

— О, мај, па ово је дошло време да се у нашем Новом Саду војиво чамцама. А не би било на одмет да се овде завде и једна скела...

И у другим новосадским улицама се пружила слична жалосна слика: Наши суграђани су са великим закашњењем одлазили на посао, јер су поплаване улице биле непроходне.

Колико штете произилази отуда, не треба говорити. А поред тога и обућа и одело страдају.

Предлажемо надлежнима, да поред аутобуса, заведу убудуће и неколико чамца и скела за поплаване новосадске улице. Новосађани ће, верујемо, радо плаћати динар за превоз скелом или чамцем с једног краја улице на други, кад већ немамо канализацију каква треба да буде.

РАДИОСМЕТЊЕ И МЕСЕЦ.

Не само сунце, него и месец утиче на електричне таласе, његово тело је натоварено електрицитетом. Свака промена у његовој позицији, залазак или излазак, на други начин делује на електричне таласе, па према томе и на радио таласе.

ПОЗОРИШТЕ

Отварање позоришне сезоне у Новом Саду

Љубитеља позоришне уметности у нашем граду са великом радошћу су примили вест, да Народно позориште „Кнеза Намесника Павла“ почиње у суботу увече, 5 новембра своју сезону у Новом Саду. Сезона ће овога пута трајати до краја фебруара, а претставе ће се одржавати, са малим прекидима сваког дана, а недељом ће бити давале две претставе.

Трупа наших одличних глумаца овога пута је освежена и појачана новим снагама, познатим глумачким талентима и Новосађанима се сада пружа прилика да уживају у игри заиста доброг ансамбла. Управа позоришта, на челу са управником г. др. Марком Малетиним и секретарем г. Жарком Васиљевићем, све је чинила да Новосађани ове зиме имају заиста добро и интересно позориште. Осигуран је пробран и разнолик репертоар, који неће оскудевати у добрим комадима домаћих и модерних страних позоришних аутора. Поред читавог нива премиера, позоришна трупа ће приказати и добре комаде из прошле сезоне, које је наша публика радо гледала и обилно посећивала.

У суботу, као први комад у новој сезони, приказује се комад „Вода са планине“, од Раше Плаовића и Милана Ђоковића. Писци овог заиста доброг и занимљивог комада су у Београду и неким већим провинцијским театарима имали огроман успех. У Београду је свака реприза „Вода са планине“ доносила дупке пуну кућу.

За Нови Сад је комад Плаовића и Ђоковића новина. Први пут ће се приказивати на сцени у Спомен-дому. Сасвим је разумљиво, да се у круговима љубитеља позоришне уметности у нашој вароши показује огромно интересовање за прву претставу Народног позоришта, чија управа много обећава за наредну сезону. А она је, то сви добро знамо, до сада, своја обећања увек одржавала у пуној мери.

Управи, редитељима и члановима позоришта желимо успешан рад у новој сезони. Уверени смо да ће наша публика обилно посећивати све претставе и показати се достојна традицијама и старој великој љубави према позоришту.

Оглас непосредне погодбе

Краљевска банска управа Дунавске бановине у Новом Саду у смислу решења I бр. 28531/38 од 2 новембра 1938 године, а на основу чл. 86 тач. 1 Закона о државном рачуноводству одржаће на дан 10 новембра 1938 у 11 часова у Економату (Змај Јовановића 15) ПРВУ НЕПОСРЕДНУ ПОГОДБУ за набавку 60 комада шињела за потребе државне полицијске страже у Крагујевцу.

Напред наведени шињели имају у свему бити израђени према одредбама Уредбе о измена-

За кишу и блато

15



48322-646
Дечије ципелаце од гуме, практичне за школску децу. Постављене су топлим филантинским подметком.

29



78155-657
Женске гумене ципелаце са еластичним реповима. Појачане на прстима и пети, чврсто обједу од квалитетног блато.

39



38397-6004
Најквалитетнија ципела од лангунта, од коже, блато и снег.

39



3762-68901
Високе ципелаце од јавне врховине, са непропусним и непропорним гуменим језицом. Непропусна ципелаца за кишну, блату и снег.

29



38325-611
Ципелунице високог колучања. По елима и блату постављена ан-блато од најбољег ципела.

79



4767-67771
Ципелаце за радничке и занатлијевске, од чврсте мекег врховине, са непропусним гуменим језицом. За широк, широкот облака, тако да се у њима лако и удобно ходати.

49



28633-635
Дечије ципелаце од гуме, са топлим подметком. Практичне, са широким, да се добро могу лако обједу и извући.

29



98157-651
Мушко каленце од црне лаковане гуме, издржљива, удобна и језица. Чврсто обједу од квалитета.

79



ЛУКСУЗНЕ ЛАКОВАНЕ ИЛИ ПОЈАЧАНЕ РАДНИЧКЕ
07927-676
Радничке ципелаце од црне лаковане гуме, у квалитетној, чврсто обједу од квалитета. У њима се лако и удобно ходати.

39



09004-603
Ципелунице дечије ципелаце од јавне врховине, постављене топлим филантинским подметком. По најбољем стању и квалитету ципелаце су у њима лако и удобно ходати.

7



У сваком пару ципелаце и чизама ципелаце јавне врховине „ЕКОНОМ“ за Дан 7.

7



Топли синије чарапе. Мушко Дан 15. Женско Дан 12. Дечије Дан 7. 9. 10.

ЕКОНОМ Великиштон

Ђаиша

ма и допунама Уредбе о службеном оделу и наоружању државних полицијских извршних службеника од 29 априла 1931 године III бр. 16709 од 11-V 1938 године.

Укупна предрачунска сума за предњу набавку је 75.000 динара.

Кауција од Динара 4.000.— у готовом новцу има се положити у благајну финансијског одељења Краљевске банске управе у Новом Саду најдаље до 10 часова одређеног дана за непосредну погодбу. Кауција се може положити и у вредносним хартијама номиналне вредности с тим, да се тада положи у дуплом износу горње кауција.

Понуде таксирание са Динара 10.— у државним таксеним мар-

кама имају се у запечаћеном завоју на коме треба навести: „Понуда за испоруку шињела од понуђача Н. Н.“ предати претседнику комисије најдаље до 11 часова на дан погодбе.

Са понудама понуђачи су дужни приказати уверење о плаћеној порези за текуће тромесечје, уверење о способности и подобности, реверс о положеној кауцији, као и мустре понуђеног материјала.

У случају да непосредна погодба не успе тада ће се на дан 14 новембра 1938 године одржати друга непосредна погодба на истом месту, у исто време и под истим условима.

Услови и сва остала обавештења могу се добити у Економату Краљ. банске управе сва-

ког радног дана за време канцеларијских часова.

Из канцеларије Економата Краљевске банске управе I бр. 28531/38 од 2 новембра 1938 године.

Добро чишћено одело је трајно и елегантно

ЕТИЛЕН

Нови Сад, Вр. Петра II. 4
Чисти суво ваше одело